

صفوان ابن المعطل
رضى الله عنه

BÜYÜK SAHABE SAFVAN İBN-İ MUATTAL (R.A.)

Abdulcelil ÜNALAN

Emekli Vaiz

صفوان ابن المعطل
رضى الله عنه

**BÜYÜK SAHABE
SAFVAN İBN-İ
MUATTAL (R.A.)**

Abdulcelil ÜNALAN
Emekli Vaiz

بسم الله الرحمن الرحيم
المقدمة

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيد المرسلين وعلى آله وصحبه اجمعين. أما بعد:
فليكن معلوما لديكم انى حينما كنت واعظا فى بلدة كخطة المتعلقة بمحافظة حسن المنصور - ادبيمان -
تاملت فيما كان يوجد مقابرهم قريبا منا من اصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم كمثل ابي ذر الغفارى رضى الله عنه . ومحمود الانصارى ويوسف الانصارى و عبد الله ابن سراقه و عكاشة ابن محضن الفزارى و صفوان ابن المعطل . فوقع فى قلبى ان اتحسس منهم . هل يوجد فى الكتب انهم توفوا هنا ام لا ؟ وكان يوجد فى مكتبتى كثير من الكتب اللاتي تبحث عن احوال اصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم .
فرايت ان ابا ذر الغفارى رضى الله عنه توفى فى خلافة عثمان ذى النورين رضى الله عنه فى ربذة موضع قريب من المدينة

وعكاشة ابن محصن الفزاري رضي الله عنه
توفي في اليمن، وقتل من طرف طليحة ابن
خويلد المتنبى الكاذب. وما وجدنا في حق
محمود الانصاري ويوسف الانصاري في الكتب
المصادر شيئا، وهكذا عبد الله ابن سراقه ايضا.
ولكن حينما تحسنا عن صفوان ابن المعطل
وجدت في كثير من الكتب انه اشترك في عهد
خلافة عمر ابن الخطاب رضي الله عنه في
الجهاد وحارب تحت راية عياض ابن غنم فاتح
الجزيرة. وذهب مع عثمان ابن العاص الثقفي
رضي الله عنه الى محاربة الارمنيين الساكنين
في بلدة سمساط وصار شهيدا هناك ودفن هناك
. وكان قبره معروفا عند اهل الاطراف، وكان
شهادته هناك. ودفنه هناك. هكذا يوجد في اكثر
من ثمانية كتب كانت توجد عندي. ولأجل ذلك
كتبت الكتب المصادر الذين يقولون بشهادته في
سمساط. ارجوا من الله تعالى ان يجعلنا من
محببي الصحابة رضوان الله تعالى عليهم
. اجمعين، وان يجعل شفاعتهم في حقنا آمين.

Bütün Âlemlerin Rabbi olan Allaha Hamd-ü senalar olsun. Allah'ın Salat ve Selamı bütün Peygamberlerin Seyidi, Resulullah'a ve O'nun Al ve Ashabının üzerine olsun.

Bir zaman Kâhta'da, daha sonra Osmaniye ilinde, daha sonra Adıyaman'da merkez vaizi iken bu bölgede bulunduğu söylenen ve ziyaretgâhları bulunan sahabelerden Ebu Zer-i Gaffari, Mahmud-i Ensari, Yusuf-u Ensari, Abdullah İbn-i Suraka, Ukkâşe İbn-ül Muhsin-il Fezzari, Safvan İbn-ü Muattal (R.A.) gibi zatların mezarlarının gerçekten şu anda bulunduğu iddia edilen yerlerde mi yoksa başka yerlerde mi olduklarını öğrenmek istedim. Bu amaçla kütüphanemde bulunan Ashab-ı Kiramın hayatlarını anlatan kitapları inceledim.

Gördüm ki; Ebu Zer-i Gaffari (R.A.) Medine-i Münevvere'nin yakınında, Rebze'de medfundur. Ukkâşe (R.A.) Tüleyha İbn-ü Huveylid tarafından şehit edilip, Yemen'de medfundur. Abdullah İbn-ü Süraka, Mahmud-i Ensari ve Yusuf-ü Ensari hakkında kaynak kitaplarda bilgi bulamadım.

Yalnız Safvan İbn-ü Muattal (R.A.)'ın hayatını kaynak kitaplarda inceleyince Sekiz kaynak kitapta hakkında bilgilere ulaştım.

Safvan İbn-ü Muattal (R.A.) Hazreti Ömer (R.A.)'ın halifeliği zamanında İyaz İbn-ü Ğanem'in komutası altında Cezire (Dicle ve Fırat Nehirleri arasını) feth etmek için Osman İbnül As-i Sakafi ile birlikte Samsat'ta Ermenilerle savaşıırken şehit olmuş ve orada defnedilmiştir. Bu bilgiler birçok kaynak kitaplarda geçmektedir.

O'nu mezarı Adıyaman iline bağı Samsat İlçesine yakın, Fırat Nehri'nin sağında bir tepe üzerinde bulunmaktadır. Her taraftan ziyaretçiler gelip, bu büyük sahabeyi ziyaret etmektedirler.

Bu büyük sahabenin Samsat beldesinde şehit olduğuna ve burada defin edildiğine dair Sekiz adet kaynak kitaptan derlemiş olduğum delilleri Arapça metinleri ve tercümeleri ile beraber kaynakları ile birlikte beyan edeceğiz.

Mevlana Camii Farsça olarak ne güzel söylemiş.;

یا رسول الله جو باشم جون سكي اصحاب كهف
داخل جنت شوم در زمراء اصحاب تو
او سكه اصحاب كهف در جنت من در جهنم كي رواست
او سكه اصحاب كهف است من سكه اصحاب تو

Ey Allah'ın Resulü! Ne olur ki ben Ashab-ü Kehf'in köpeğı gibi

Senin Ashabı Kiramın içinde Cennet'e girmiş olayım.

O Ashab-ı Kehf'in köpeğı Cennet'e girerse beni kim cehenneme atar?

O Ashab-ı Kehf'in Köpeğı ise ben de senin Ashablarının Köpeğıyim.

Cenab-ı Allah bizleri Resulullah (S.A.V.) ve Ashab-ı Kiramların şefaatine nail eylesin.

تعريف الصحابي

هو كل من رأى النبی صلی الله علیه وسلم او النبی راہ ومات علی الايمان

SAHABENİN TANIMI: Resulullah kendini görmüş veya kendisi Resulullahı görmüş ve iman üzerine ölmüş ise Ona sahabe denir.

بعض الاحادیث اللائی وردن فی فضائل اصحاب رسول الله صلی الله علیه وسلم

ASHAB-I KİRAMIN FAZİLETLERİ HAKKINDA BİRKAÇ HADİS-İ ŞERİF

۱: عن جابر رضی الله عنه عن النبی صلی الله علیه وسلم قال لا تمس النار مسلما رأی او رأی من رأی رو اه الترمیزی

1-Cabir R.A. Resulullah S.A.V'den Rivayet ederek şöyle der; "Beni gören veya beni görenleri göreni ateş yakmaz." (Tirmizi)

۲: عن بريدة رضی الله عنه عن النبی صلی الله علیه وسلم قال ما من احد من اصحابی يموت بارض الا بعث قاعدا ونورا لهم يوم رو اه الترمیزی

Bureyde R.A. Resulullah S.A.V'den Rivayet ederek şöyle der; "Benim ashaplarımdan herhangi birisi bir yerde vefat ederse kıyamet gününde O,Onlara Nur ve önder olacaktır." (Tirmizi)

٣
عن عبدالله ابن مغفل رضى الله عنه عن النبى صلى الله عليه وسلم
قال: الله الله فى اصحابى لا تتخذوهم غرضا بعدى فمن احبهم فبحبى
احبهم ، ومن ابغضهم فببغضى ابغضهم ومن آذاهم فقد آذانى ومن
آذانى وقد آذا الله عز وجل فيوشك ان يأخذه رواه الترميذى

3- Muaffal oğlu Abdullah'tan Rivayet edilir.
Resulullah S.A.V şöyle der; "Ashablarım hakkında
Allah'tan korkun. Onları Benden sonra hedef
tutmayın. Kim Onları severse Beni sevdiğinden
dolayı sevmiştir. Kim Onlara Buğz ederse bana
buğz ettiğinden dolayı buğz etmiştir. Kim Onları
rencide ederse, O beni rencide etmiştir. Kim ki beni
rencide ederse O Allah'ı rencide etmiştir. Her an
Allah O'nu kahredebilir (Tirmizi)

٤
عن ابى سعيد الخدرى رضى الله عنه قال قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم لا تسبوا احدا من اصحابى فان احكم لو انفق مثل احد
ذهبا ما ادرك مد احدهم ولا نصيفه

رواه البخارى ومسلم و ابو داود

التاج الجامع لاصول ج ٣ ص ٣٦ رواه الترميذى

4- Ebu Said'den (R.A.) Rivayet edilen bir Hadiste
ise; Resulullah S.A.V. şöyle buyurmuştur.; "Benim
Ashablarımı alaya alarak konuşmayın. Eğer biriniz
Uhud Dağı gibi altını olsa ve bunu Allah Yoluna
harcasa, Ashablarımın bir avuç verdiği kadar bile
olmaz, hatta yarım avucu bile.

(Buhari, Müslim, Ebu Davud, Tac Cild 3 Sayfa 36)

صفوان ابن المعطل السلمى الذكوانى رضى الله عنه

كان صفوان رضى الله عنه ابن المعطل ابن ربيعة
ابن خزاعى بن محارب بن مرة بن فالج بن الذكوان
بن ثعلبة بن بهثة بن سليم بن منصور السلمى
الذكوانى اسلم قبل محاربة مريسيع وشهد الخندق
والمشاهد بعدها . وكان من شجعان اصحاب رسول
الله صلى الله عليه وسلم وابطالهم . وكان على
ساقة جيش رسول الله صلى الله عليه وسلم وابتلى
بحديث الافك وانزل الله ببرائته عشر آيات من
القرآن الكريم فى سورة النور ومدحه رسول الله
صلى الله عليه وسلم بقوله: هو رجل ما علمت منه
الا خيرا . ذهب فى عهد خلافة عمر رضى الله عنه
مع عياض ابن غنم لفتح الجزيرة - هى ما بين
الدجلة والفرات- وذهب مع عثمان ابن العاص
الثقفى رضى الله عنه الى فتح ارمينية الرابعة اى
بلدة سمساط وما حولها كما فى فتوح البلدان-
وحارب مع الارمنيين واستشهد فى سمساط ودفن
هناك.

وها انا اذكر بانه استشهد فى سمساط بعدة دلائل من
الكتب المعتمدة عليها ان شاء الله.

SAFVAN İBN-Ü MUATTAL (R.A.)

Safvan (R.A.) Muattal'ın oğludur. O da Rubey'a'nın, O da Huzai'nin, O da Muahrib'in O da Murre'nin, O da Sa'lebe'nin O da Buhse'nin, O da Süleyme'nin o da Mensur'un, oğlu olup, Süleym kabilesinin Zekvan sülalesindendir.

Mureysi savaşında Müslüman olup, diğer savaşlara Resulullah (S.A.V.) ile beraber katılmıştır.

İyaz İbn-ü Ğanem'in kumandasında bulunup, İyaz İbn-ü Ğanem'in kumandasında Ebul As-ı Sakafi ile beraber Fırat Nehri'nin kenarında büyük bir belde olan Samsat'ı fethetmek için Ermenilerle savaşmış, orada şehit olmuş ve aynı yere defnedilmiştir.

Bu büyük Sahabe İfk hadisesi ile müptela olmuş ancak, Cenabı Allah tarafından Nur Sure-i Celilesinde beraati ile ilgili 10 Ayet-i Kerime inzal etmiştir.

Cesaret, Şecaat ve iffeti ile meşhur olmuştur. Cahiliye devrinde bile (Müslüman olmadan önce) harama bulaşmamıştır.

Resulullah (S.A.V.)'in “ O öyle bir insandır ki O'nun hakkında hayırdan başka bir şey bilmem” diye medh-u senasına mazhar olmuştur. Hazreti Ömer'in halifeliği zamanında İyaz ibn-ü Ğanem'in Cezire'nin (Dicle ve Fırat Nehirleri arası) fethinde Osman İbnül As-i Sakafi ile beraber ermenilerin yoğun bulunduğu Samsat'ın fethinde şehit olmuş ve orada defnedilmiştir.

Safvan İbn-ü Muattal (R.A.)'ın Ermenilerin yoğun olarak bulunduğu yerlerden birisi olan 4. Ermeniye, yani Samsat'ın fethinde şehit olduğuna ve orada defnedildiğine dair 8 kaynak kitaptan bilgi aktaracağız.

١ صفوان ابن المعطل السلمى الذكوانى

قال صاحب المحكم شرح الحكم العطائية
كان صفوان ابن المعطل السلمى الذكوانى
موظفا على ساقه جيش رسول الله صلى الله
عليه وسلم. وكان موظفا على من بقى من
جيش رسول الله صلى الله عليه وسلم. وكان
يعينهم حتى يلحقوا بالجيش. وكان ممن
مدحه رسول الله صلى الله عليه وسلم بقوله :
ما علمت منه الا الخير. وكان من شجعان
اصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم
ومن ابطالهم. و كان صفوان ابن المعطل
فى زمن خلافة عمر رضى الله عنه سنة
سبعة عشر او تسعة عشر من الهجرة ذهب
الى محاربة الارمنيين ووقع شهيدا فى بلدة
سمساط ودفن هناك غفره الله وجعلنا من
المحبين

كتاب المحكم فى شرح الحكم العطائية

جلد ١ ص: ٥٤٥

1- Hikem-i Ataiye'nin şerhi muhkem kitabında şöyle geçer; Saffan ibn-i Muattal Essülemi Ezzekvani(R.A.) Peygamberimiz S.A.V. zamanında Orduyu hümayun'un arkasında bulunmak, geride kalan insanları ve eşyaları sevk etmek ve orduya ulaştırmak vazifesi ile mükellef idi. Peygamberimizin “ O öyle bir adamdır ki, hayırdan başka onda bir şey bilmem” diye medh-u senasına mazhar olmuştur. Ve O, Ashab-ı Kiramın kahraman cesurlardan idi.

Safvan İbn-i Muattal, Hazreti Ömer'in halifeliği zamanında Hicretin 17. veya 19. Yılında Ermenilerin savaşına katılarak “Samsat” beldesinde şehit olup, orada defnedilmiştir. Allah Rahmetiyle affedip bizi de şefaatine nail eylesin

(Hikem-i ataiyye şerhi muhkem
cild 1 S.545)

٢ صفوان ابن المعطل السلمى الذكوانى

رضى الله عنه

قال الحافظ ابن الكثير الدمشقى فى كتاب البداية والنهاية : سار عياض ابن الغنم فاتح الجزيرة وفى صحبته ابو موسى الاشعرى و عمر ابن سعد ابن ابى الوقاص وعثمان ابن ابى العاص رضى الله عنهم فنزل الرها-اى عرفا- وصالح اهلها على الجزية وصالحت حران على ذلك. ثم بعث ابا موسى الاشعرى الى نصيبين. وعمر ابن سعد الى رئيس العين. وسار بنفسه الى دارا فافتتحت هذه البلدان وبعث عثمان ابن ابى العاص الثقفى الى ارمينية الرابعة -اى سمساط. وكان عاصمة من عواصم الارمنيين- فكان عندها شىء من القتال. قتل فيه صفوان ابن المعطل السلمى شهيدا ثم صالحهم على الجزية على كل بيت دينار.

ابن الكثير- البداية والنهاية ج ٧ ص ٧٦

SAFVAN İBN-İ MUATTAL (R.A.)

2- Hadis hafızlarından Dimeşk'li İbn-ü Kesir, Bidayet ve Nihayet kitabında şöyle der; Cezire'nin Fatihi İyad ibnü Ğanem, Cezire'yi (Dicle ve Fırat nehirleri arası) fethetmek için gönderildi. Ordusunda Ebu Musa El Eşari, Saad İbn-i Ebi Vakkas'ın Oğlu Ömer ve Ebul As'ın Oğlu Osman da var idi. (R.A.) Bunlar Reha'yı (Urfa) kuşatma altına aldılar. Cizye vermek üzere onlarla sulh yaptılar. Harran'ı da aynı şekilde sulh yolu ile feth ettiler.

Ebu Musa El Eşari'yi de Nusaybin'e gönderdi. Saad'ın oğlu Ömer'i de Re'sulayn'e (Suriye'de bir şehir) gönderdi. Kendisi de Dara'ye (Nusaybin'e yakın bir şehir) gitti. Bu memleketi de sulh yolu ile feth ettiler. İbn-ül As'ın oğlu Osman Essakafi'yi ve beraberinde Safvan İbn-i Muattal'ı Erminiya'ya yani Samsat'a gönderdi. (O zaman Ermenilerin yoğun bulunduğu bir yerdi.) Orada savaş başladı. Büyük sahabe Safvan İbn-ü Muattal Essülemi şehid edildi. Sonra İyad Bin Ğanem (R.A.) Samsat'a giderek her evden Bir Dinar Cizye alarak Onlarla Sulh yaptı.

(İbn-ü Kesir Bidayet ve Nihayet Kitabı
Cilt 7. Sayfa 76)

رضى الله عنه

قال الطبرى فى تاريخ الامم والملوك : ان سعد ابن ابى الوقاص امير العراق بعث بامر امير المؤمنين عمر ابن الخطاب رضى الله عنه عياض ابن الغنم لفتح الجزيرة - اى ما بين الدجلة والفرات - ومعه جيش وفيه ابو موسى الاشعرى وابنه عمر و عثمان ابن ابى العاص رضى الله عنهم. فنزل الرها وصالحه اهلها على الجزية و صالح حران على مثل ذلك. وبعث ابا موسى الاشعرى الى نصيبين وصالحه اهلها على الجزية وارسل عثمان ابن ابى العاص الى ارمينية الرابعة - اى سمساط - وكان عندها شئى من القتال . اصيب فيه صفوان ابن المعطل السلمى شهيدا رضى الله عنه وصالح اهلها على الجزية على كل بيت دينار .

تاريخ الامم والملوك للطبرى جلد ٣ ص ١٥٦

SAFVAN İBN-İ MUATTAL (R.A.)

3- Safvan İbn-ü Muattal (R.A.) İmam-ı Taberi Ümmetler ve Mülkler isimli tarih kitabında şöyle der; “ Irak Emiri Saad İbn-i Vakkas (R.A.) Hazretleri, Hazreti Ömer'in emri ile Cezire'yi (Dicle ve Fırat Arasını) Feth etmek üzere İyad İbn-ü Ğanem'in komutasında bir ordu gönderdi. Ordunun içinde Ebu Musa El Eşari, Oğlu Ömer, Ebul As'ın Oğlu Osman'da (R. A.) vardı. Reha (Urfaya) girdiler. Cizye vermek üzere sulh yaptılar. Ve Sonra aynı şekilde Harran'ı da feth ettiler. Ebu Musa El Eşari'yi Nusaybin'e, İbn-ül Ebul As'ın oğlu Osman'ı 4. Ermeniya'ya (Samsat) gönderdi. Samsat'ta savaş başladı. Ashab-ı Kiramdan Safvan İbn-ül Muattal Es-Sülemi Şehid oldu. Sonra her evden Bir dinar Cizye alarak sulh yaptılar.

(İmam-ı Tabari 'nin Tarihul Ümemei vel Mülk Kitabı Cilt : 3 Sayfa : 156)

رضى الله عنه

قال صاحب فتوح البلدان للامام ابى الحسن
فى كتابه:

ان عياض ابن غنم رضى الله عنه وجه

صفوان ابن المعطل رضى الله عنه. وحبیب

ابن مسلمة الفهرى الى سمساط فصالح

عياض اهل حران على مثل ما صالح الرها

وفتحوا له ابوابها وولاهها رجلا ثم سار الى

سمساط فوجد صفوان ابن المعطل وحبیب

ابن مسلمة مقيمين عليها قد غلبا على قرا و

حصونا من قراها وحصونها فصالحه اهلها

مثل ما صالح اهل الرها . وكان عياض

رضى الله عنه يغزو من الرها ثم يرجع اليها

فتوح البلدان لابی الحسن ص ١٩٧

SAFVAN İBN-İ MUATTAL (R.A.)

4- Fütuhul Buldan Müellifi Ebul Hasan El Belazırı kitabında şöyle der; İyad İbn-ü Ğanem R.A. Harran'a geldi. Ve Safvan İbn-i Muattal ve Habib Bin Müslime'yi Samsat'a gönderdi. İyad İnbü Ğanem, Harran ahalisini Urfa ahalisi gibi sulh yolu ile cizye almak şartı ile fethetti. Harran'ın ve Reha'nın kapılarını onlara açtılar. Bir adamı oraya emir olarak görevlendirdi. Sonra Samsat'a gidip Safvan İbn-ül Muattal ve Habib İbn-ü Müslime'yi Şehri Muahasara altına aldıklarını gördüler. Samsat'ın etrafında bulunan kaleleri ve köyleri Fethetmişlerdi. Reha (Urfa) ahalisi gibi onlarla barış edip cizye'ye bağladı. Ve İyad (R.A.) Bir yeri fethettikten sonra Urfa'ya döndü.

(Ebul Hasan-ül Belazri'nin Futuh-ul Buldan isimli kitabı Sahife 197)

٥ صفوان ابن المعطل السلمى الذكوانى

رضى الله عنه

قال صاحب قاموس الاعلام لشمس الدين السامى
المكتوب باللغة العثمانية فى كتابه: ان ابا عمرو
صفوان ابن المعطل الذكوانى السلمى اشترك فى
اكثر غزوات النبی صلى الله عليه وسلم ومدحه
الرسول صلى الله عليه وسلم فى حديثه . و فى
عهد خلافة عمر الفاروق فى تاريخ سبعة عشر او
تسعة عشر من الهجرة اشترك مع عثمان ابن
العاص الثقفى فى محاربة ارمينية اى سمساط
واستشهد فيها وله حديث فى حق اوقات كراهة
الصلوة مروى عن رسول الله صلى الله عليه وسلم.
قاموس الاعلام جلد ٤ ص ٢٩٥١

الملاحظة : كان سمساط ارمينية الرابعة كما قال
صاحب فتوح البلدان : كان تفليس وما حولها
ارمينية الاولى , وكان سیراج الطير وما حولها
ارمينية الثانية , واخلاط وما حولها ارمينية الثالثة ,
فتوح البلدان لابی الحسن ص ١٩٧

SAFVVAN İBN-İ MUATTAL (R.A.)

5- Şemsettin-i Sami, Osmanlıca yazmış olduğu Kamus-ul Âlam Kitabında Şöyle der; Ebu Amr'ın babası Safvan İbn-ü Muattal, Resulullah S.A.V.'in savaşlarının çoğuna katılmış ve Allah'ın Resulü O'nu medh-ü sena etmiştir. Hazreti Ömer R.A.'ın Halifeliği zamanında Hicretin 17. yılında Ebül As'ın oğlu Osman ile beraber Erminiye (Samsat) Muharebesine katılıp orada şehid olmuş ve Namaz'la ilgili bir hadis-i şerifi rivayet etmiştir.

(Kaynak Kamus-ul Âlam Şemsettin-i Sami Cilt 4 sayfa 2951)

Not: Ermenilerin Merkezlerinden Birincisi Tiflis ve etrafı idi. İkinci Merkezleri Suracıttayr ve etrafı idi. Üçüncü Merkezleri Ahlat ve Etrafı idi. Dördüncü Merkezleri ise Samsat ve etrafı idi.

(Kaynak Fütuh-ul Buldan Ebul Hasan S.197)

٦ صفوان ابن المعطل السلمى الذكوانى رضى الله عنه

قال عز الدين ابن الاثير الجزرى فى كتابه اسد الغابة فى معرفة الصحابة : ان صفوان ابن المعطل بن ربيعة بن خزاعى بن محارب بن مرة بن فالج بن الذكوان بن ثعلبة بن بهثة بن سليم بن منصور السلمى الذكوانى اسلم قبل غزوة المريسيع وشهد المريسيع

قال الواقدى : شهد صفوان الخندق والمشاهد بعدها و كانت الخندق سنة خمس . وكان مع كرز بن جابر الفهرى فى طلب العرنيين الذين اغاروا على لقاح رسول الله صلى الله عليه وسلم وكان على ساقة جيش رسول الله صلى الله عليه وسلم. روى عنه ابو هريرة و ابو بكر بن عبد الرحمن واثنى عليه رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال : ما علمت منه الا الخير

وكان صفوان شجاعا خيرا فاضلا وكان له دار فى البصرة وقتل فى غزوة ارمينية- سمساط- ودفن هناك. وامير الجيش يومئذ عثمان بن ابي العاص الثقفى فى عهد خلافة

عمر رضى الله عنه. قاله ابن اسحاق
 روى المقبرى عن ابى هريرة رضى الله
 عنه قال: سأل صفوان بن المعطل السلمى
 رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال :
 يا رسول الله انى سائلك امرا انت به عالم وانا
 جاهل . قال : وما هو ؟ قال : هل من
 ساعات الليل والنهار ساعة تكره فيها
 الصلاة. قال نعم . اذا صليت الصبح فدع
 الصلاة حتى تطلع الشمس. فانها تطلع بين
 قرنى شيطان . ثم الصلاة محضورة
 تحضرها الملائكة متقبلة حتى يستوى
 الشمس على رأسك قدر رمح. فاذا كانت فدع
 الصلاة تلك الساعة التى تسجر فيها جهنم
 حتى ترتفع الشمس عن حاجبك الايمن. فاذا
 زالت فصل. والصلاة متقبلة محضورة حتى
 تصلى العصر ثم دع الصلاة حتى تغرب
 الشمس. رواه الثلاثة

اسد الغابة فى معرفة الصحابة : جلد ٣ ص ٣٠

SAFVVAN İBN-İ MUATTAL (R.A.)

6- İbnül Esir El Cezeri, Ashab-ı Kiramın hayatını anlatan Üsd-ül Ğa'be adındaki kitabında şöyle der; Safvan R. A. Muattal'ın oğludur. O da Rubeya'nın Oğludur. O da Huzai'nin oğludur. O da Muharib'in oğludur. O da Murre'nin Oğludur. O da Falic'in oğludur. O da Zekvan'ın Oğludur. O da Sa'lebe'nin oğludur. O da Buhsen'in oğludur. O da Süleymi'nin Oğludur. O da Mansur'un Oğludur. Süleym Kabilesinin Zekvan sülalesindendir. Mureysi savaşından önce Müslüman olup, Mureysi savaşına katılmıştır.

İmam-ı Vâkidi Şöyle der; Safvan Hendek savaşına katılıp ondan sonra bütün savaşlara katılmıştır. Hendek Savaşı hicretin 5. senesinde olmuştur.

Resulullah S.A.V.'in develerini kaçıran Araniyyin Kabilesinden kişileri yakalamak için Cabir oğlu Kerz'i ve Safvan İbn-ü Muattal'ı da göndermiştir. Safvan İbn-ü Muattal Resulullah'ın Ordusunu arkadan kontrol ederdi. Ebu Hüreyre R.A. ve Abdurrahman oğlu Ebu Bekir O'ndan Hadis Rivayet etmişlerdir. Resulullah S.A.V.'in Medh-ü senasına mazhar olmuştur. Resulullah hakkında şöyle demiştir. " O öyle bir adamdır ki O'nun hakkında

hayırdan başka bir şey bilmem.”

Safvan R.A. Cesur, faziletli, hayırlı bir kişi idi. Basra şehrinde evi vardı. Ermenilerle savaşıırken Samsat'ta şehit olup, orada defnedildi. Ordunun Emiri Ebul As-i Sakafi'nin oğlu Osman idi. (Hazret-i Ömer'in halifeliği zamanında.)

Ebu Hüreyre R.A. Şöyle der; Safvan İbn-ü Muattal R.A. Resulullah'tan Sordu. “Ey Allah'ın Resulü, sana bir soru soracağım. Siz bilersiniz. Ben bilen değilim.” Allah'ın Resulu “nedir?” diye sordu. Safvan İbnü Muattal R.A. “Gece ve gündüzde namaz kılmak için mekruh olan bir vakit var mıdır?” Allah'ın Resulü “evet” dedi. “Sen Sabah Namazını kıldıktan sonra güneş doğuncaya kadar namaz kılma. Çünkü Güneş Şeytanın İki Boynuzu arasından doğar. Sonra kılınan namaz makbul olup, Melekler bile hazır olurlar. Güneş Dünyanın ortasına gelince Namazı terk et. Güneş sağ kaşından ayrılincaya kadar o zaman kılınan namaz kabul olup, melekler şahit olurlar. İkinci vakti gelinceye kadar. Sonra namazı terk et (nafileleri) Güneş batıncaya kadar.

(Buhari, Müslüm, Ebu Davud) Kaynak İbn-ü Esir-i Cezeri'nin Üsdül Ğa'be Kitabı Cilt 3. Sayfa 30)

٧ صفوان ابن المعطل السلمى الذكوانى
رضى الله عنه

قال ابو الفضل قاض القضاة احمد ابن على المعروف بابن الحجر العسقلانى شارح صحيح البخارى فى كتابه الاصابة فى تمييز الصحابة هكذا:

ان صفوان بن المعطل هو بن ربيعة بن خراعى بن محارب بن مرة بن فالج بن الذكوان سكن فى المدينة. وشهد الخندق والمشاهد بعدها وكان اول مشاهده المريسيع. وصار مظهرا لمذح رسول الله صلى الله عليه وسلم. ثم ذكر الحديث الذى رواه ابو هريرة رضى الله عنه فى حق كراهة الصلاة.

قتل صفوان رضى الله عنه فى عهد خلافة عمر رضى الله عنه فى غزوة ارمينية - اى ارمينية الرابعة - هى بلدة سمساط كما فى فتوح البلدان - شهيدا. وقد روى ذلك البخارى فى تاريخه وكان

مع كرز بن الجابر الفهري في طلب العرنين.
قال ابن اسحاق انه استشهد في سمسط وبه جزم الطبري -
الإصابة في تمييز الصحابة جلد ٢ ص ١٩١
وقال ابن حجر العسقلاني في الإصابة في صحيفة ٥٣٧ ان
صفوان ابن المعطل و اصحابه دفنوا آخر التسعة من الجن
الصابيين الذين استمعوا القرآن الكريم من النبي صلى الله عليه
وسلم وكان اسمه عمر بن جابر الجنى كما روى عبد الله بن حنبل
والحاكم والطبراني و ابن مردويه

SAFVAN İBN-İ MUATTAL (R.A.)

7- Ebul Fadl Ali Oğlu Ahmet İbn-ül Hacer-il Askalani (Sahih-i Buhari'yi şerh eden) İbn-ü Hacer-il Askalani ile tanınmış Ashab-ı Kiramın hayatını anlatan Isabe Fi Temyizissahabe isimli kitabında şöyle der; Safvan, Muattal'ın oğludur. O da Rube'a'nın, O da Huzai'nin, O da Muhribin, O da Murre'nin, O da Falic'in, O da Zekvan'ın oğludur. Medine'de oturuyordu. Hendek Savaşı ve daha sonra bütün savaflara katılmıştır. İlk savaşı Mureyse savaşı idi. Resulullah'ın Medh-ü senasına mazhar olmuştur. Ebu Hüreyre R.A. namazın kerahet vakti ile ilgili O'ndan bir hadis rivayet etmiştir.

Safvan İbn-i Muattal R.A., Hazreti Ömer R.A. Halifeliği zamanında Erminiya yani 4. Erminiya olan Samsat savaşına katılıp orada şehit olmuştur.

İmam-ı Buhari Tarih kitabında rivayet eder; Resulullah S.A.V.'in develerini

kaçıranları bulmak için Kerz İbn-i Fahr ile beraber Safvan İbn-i Muattal'ı da göndermişti. İbn-i İshak Şöyle der; "Samsat'ta şehid olmuştur. Ve İmam-ı Taberi bu kesin bir olaydır." Demiştir.

(Kaynak: El İsabe Fi Temyizissahabe Cild 2 sayfa 191)

İbn-i Hacer'il Askalani İsabe kitabının 527. Sayfasında şöyle der; Safvan İbn-ül Muattal ve arkadaşları Allah'a ve Resulüne inanmış ve sahabe olmuş, Resulullah'tan Kur'an-ı Kerim-i işiten 9 Cin sahabeden birisi ve en sonuncusu olan Cabir'in oğlu Amr'ı defnetmişlerdir.

(Rivayet Eden İmam Ahmed Bin Hambel'in Oğlu Abdullah. Hadis Kitabı Sahibi Hakim, İmam-ı Taberi , İbn-i Merdevehi, Taberani rivayet etmiş.

(Kaynak: İsabe Fi Temyizissahabe cild 2 Sayfa 191)

٨ صفوان ابن المعطل السلمى الذكوانى

رضى الله عنه

قال ابن عبد البر فى كتابه الاستعاب فى
اسماء الاصحاب ان صفوان ابن المعطل
السلمى الذكوانى كان يكنى ابا عمرو اسلم
قبل حرب المريسيع وشهد المريسيع
وشهد بعدها المشاهد كلها . وذهب فى
طلب العرنبيين مع كرز بن جابر وكان
مع عثمان ابن ابي العاص فى زمن
خلافة عمر رضى الله عنه ومات
بالجزيرة فى ناحية سمساط ودفن هناك .
وكان خيرا و فاضلا وشجاعا و بطلا
وانزل فى برائته عشر ايات .
الاستعاب فى اسماء الاصحاب لابن .

عبد البر جلد ٢ ص ١٨٧

ملاحظة : سمساط او شمشاط او سميساط
بلدة بين بلدة معمورة
العزیز وملاطية وبين الرها وحسن
المنصور على ساحل
اليمن من نهر الفرات. وكان بينها وبين
الرها عرفا- ٤٨ كم .
وكان في زمن بلدة معمورة مسكونة
بالارمنيين. وبعد الفتح
ولد فيها كثير من مشاهير العلماء
المسلمين قاموس الاعلام جلد ٤
ص ٢٦٣٣

جمع هذه الدلائل الواعظ
المتقاعد عبد الجليل انالان الساكن
في بلدة عثمانية الآن.

SAFVAN İBN-İ MUATTAL (R.A.)

8- İbn-i Abdul Birr İstiab Fi Marifetil Ashab isimli kitabında şöyle der; Safvan İbnü Muattal R.A. Sullem Kabilesinden Zekvan Sülalesindendir. Ebu Amir lakabı ile lakablanmıştı. Mureyse savaşından evvel Müslüman olmuş, diğer bütün savaşlara katılmıştır. Resulullah'ın (S.A.V.) Devesini kaçıranların arkasına Kerz İbnül Fahr ile beraber yakalamaya gitmiştir.

Hazreti Ömer zamanında Ebul As Oğlu Osman-i Sakafi ile birlikte Cezire'nin fethine gitmiş, Samsat'ın yakınında vefat etmiş orada defnolunmuştur.

Hayırlı, faziletli, cesur ve kahraman idi.

O'nun beraatı ile ilgili on ayet-i kerime nazil olmuştur.

(İstiab Fi Marifetil Eshab. İbnü Abdul Birr: cild 2 Sayfa 187)

Not: Semisat, Şamşat veya Semsat Elazığ Vilayetinde, Malatya Sancağına Hüsn-ü mensur (Adıyaman) kazasında Fırat'ın sağ yanı Şimal sahilinde Urfa'nın (48) km. şimalinde nahiye merkezi olup, vakti ile büyük ve mamur bir şehir idi. Meşhur İslam Ulemalarından bir kaç zatın doğum yeridir.

(Kamus-ul alam Cild 4 Sayfa 2633)

**Bu belgeleri araştırıp yazan
Emekli Vaiz
Abdulcelil ÜNALAN**

Bu belgeyi www.safvanbinmuattal.org adresinden indirebilirsiniz.

